



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

**Национален план за търсене
и спасяване при авиационни
произшествия**

Съдържание

1. Въведение
 2. Цел
 3. Задачи
 4. Обхват и принципи
 5. Участници в СТСАП
 6. Район за търсене и спасяване при авиационно произшествие
 7. Основни звена за осъществяване на операция за търсене и спасяване
 8. Нива на координация и управление на системата за ТиС
 9. Готовност на екипите за участие в дейности по търсене и спасяване
 10. Финансово осигуряване на дейностите по плана
 11. Заключителни разпоредби
- Приложение „А“: Схема за координация
- Приложение „Б“: Район, подрайони и сценарии
- Приложение „В“: Персонал и технически ресурси на основните звена за ТиС

Използвани съкращения

АП	Авиационно произшествие
АСО	Аварийно-спасително обслужване
АСР	Аварийно-спасителни работи
БХМС ЕАД	България Хели Мед Сървиз ЕАД

БМОРТС	Български морски отговорен район за търсене и спасяване
БЧК	Български червен кръст
ВВС	Военновъздушни сили
ВМА	Военно-медицинска академия
ВМС	Военноморски сили
ВОЩ	Временен оперативен щаб
ВС	Въздухоплавателно(и) средство(а)
ВСС	Водно спасителна служба
ГД ГВА	Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“
ГД АСД	Главна дирекция "Аварийно-спасителна дейност"
ГДГП	Главна дирекция „Гранична полиция“
ГДЖСОБТ	Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма“
ГДНП	Главна дирекция „Национална полиция“
ГДПБЗН	Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“
ДАНС	Държавна агенция „Национална сигурност“
ДЕРБАК	Доброволни екипи за работа при бедствия, аварии и кризи
ДНС 112	Дирекция „Национална система 112“
ДП РВД	Държавно предприятие „Ръководство въздушно движение“
ЗТнС	Звено за търсене и спасяване
ИАМА	Изпълнителна агенция „Морска администрация“
КТЛ	Контролна точка на летището
КЦ	Координационен център
КЦТСАП	Координационен център за търсене и спасяване при авиационни произшествия
ЛАСЦ	Летищен аварийно-ситуационен център

МВнР	Министерство на външните работи на Република България
МВР	Министерство на вътрешните работи на Република България
МЗ	Министерство на здравеопазването на Република България
МО	Министерство на отбраната на Република България
МРГ	Междуведомствена работна група
МТС	Министерство на транспорта и съобщенията на Република България
МСКЦ	Морски спасително-координационен център
МАСО	Морска аварийно спасителна операция
НБРПВВЖТ	Национален борд за разследване на произшествия във въздушния, морския и железопътния транспорт
НПТСБМОРТС	Национален план за търсене и спасяване в българския морски отговорен район за търсене и спасяване
НЦЗБ	Национален щаб за защита при бедствия
НВКЦ	Национален военен координационен център
НОЦ	Национален оперативен център
НИМХ	Национален институт по метеорология и хидрология
НПТСАП	Национален план за търсене и спасяване при авиационни произшествия
ОДМВР	Областна дирекция на МВР
ОДЦ	Оперативен дежурен център
ОДЧ	Оперативна дежурна част
ОЦ	Оперативен център
ПСС	Планинска спасителна служба
ПОТС	План на операцията за търсене и спасяване
РПИ (FIR)	Район за полетна информация (Flight information region)
РТСАП	Район за търсене и спасяване при авиационни произшествия

СТСАП	Система за търсене и спасяване при авиационни произшествия
СОБТ	Специализиран отряд за борба с тероризма
ССЧМ	Спасителни средства Черно море
ТиС	Търсене и спасяване
ЦСМПВ	Център за спешна медицинска помощ по въздуха
COSPAS-SARSAT	Сателитно базирана система за установяване на сигнали за бедствия и разпространение на информация за търсене и спасяване (SAR) (Satellite-based search and rescue (SAR) distress alert detection and information distribution system)
IAMSAR Manual	Международен наръчник за въздушно и морско търсене и спасяване (International Aeronautical and Maritime Search and Rescue Manual)
ICAO	Международна организация за гражданска авиация
IMO	Международна морска организация
HEMS	Хеликоптерна спешна медицинска помощ по въздуха

Дефиниции:

Авиационен компонент	Участници в системата за ТиС, използващи въздухоплавателни средства (ВС) за дейностите по търсене и/или спасяване при АП.
Морски компонент	Участници в системата за ТиС, използващи плавателни средства за дейностите по търсене и/или спасяване при АП.
Сухопътен компонент	Участници в системата за ТиС, придвижващи се по суша за дейностите по търсене и спасяване при АП.

1. Въведение

Изграждането и поддържането на ефективна система за търсене и спасяване (ТиС) при авиационни произшествия с дефинирани ясни отговорности, осигурени подходящо оборудване и състав, съответстващ на най-добрите практики за изпълнение на тези дейности, е от значение за изпълнение на задълженията на Република България, произтичащи от международни договори и споразумения.

В изпълнение на задълженията на Република България, произтичащи от международните конвенции за оказване на помощ на хора, търпящи бедствие (Конвенцията за международно гражданско въздухоплаване, Международната конвенция за търсене и спасяване по море), участниците в плана е необходимо да

работят в тясно сътрудничество и координация на дейностите по търсене и спасяване при авиационни произшествия.

Настоящият план се приема на основание на чл.141а, ал. 1 от Закона за гражданското въздухоплаване.

При разработване и въвеждане на този план са използвани насоки от Документ 9731 на Международната организация за гражданска авиация (International Civil Aviation Organisation – ICAO) и (IAMSAR Manual).

2. Цел

Целта на Националния план за търсене и спасяване при авиационни произшествия (НПТСАП) е да установи единна система за търсене и спасяване при авиационни произшествия, като определи задълженията на отговорните национални структури и организации за ефективно използване на наличните средства, ресурси, персонал и възможности за поддържане на готовност и осигуряване на дейности по ТиС при авиационно произшествие.

3. Задачи

Основните задачи на Системата за търсене и спасяване при авиационни произшествия (СТСАП) при авиационни произшествия са:

- ефективно използване на наличните средства, ресурси, персонал и възможности за адекватни и навременни дейности по ТиС при АП;
- регламентиране на взаимодействието и сътрудничеството между участниците в плана;
- прилагане на установени международни стандарти за ТиС.

4. Обхват и принципи

Настоящият план определя реда за координация и взаимодействие между участниците в СТСАП, в съответствие с отговорностите и задълженията им произтичащи от националните разпоредби, международните договори и споразумения.

Настоящият план се прилага в района за търсене и спасяване на Република България, определен в наредбата по чл. 141, ал. 7 от Закона за гражданското въздухоплаване.

При прерастване на авиационното произшествие в бедствие по смисъла на Закона за защита при бедствия, се прилагат разпоредбите на Закона за защита при бедствия.

При осигуряването на помощ на въздухоплавателни средства и на оцелелите от авиационни произшествия, търсенето и спасяването се осъществяват независимо от националността или статута на лицата или обстоятелствата, при които те са открити.

Системата за търсене и спасяване на въздухоплавателни средства, екипажи и пътници при авиационно произшествие поддържа готовност за осъществяване на търсене и спасяване при авиационни произшествия 24 часа в денонощието.

5. Участници в СТСАП

5.1 Държавни и общински органи и организации, в чийто ресор попадат структурите, притежаващи ресурси, персонал и способности за извършване на дейности по ТиС при авиационни произшествия:

5.1.1. Министерство на транспорта и съобщенията:

- **Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“** - управлява СТСАП и координира дейностите и управлението на операциите по търсене и спасяване при авиационно произшествие чрез Координационния център за търсене и спасяване при авиационно произшествие.

- **Държавно предприятие „Ръководство въздушно движение“** – осигурява аварийно-оповестително обслужване;

- **България Хели Мед Сървиз ЕАД** – поддържа готовност с екипажи, ВС, осигуряващ персонал и система за управление за изпълнение на полети за нуждите на спешната медицинска помощ през светлата част от денонощието.

- **Изпълнителна агенция „Морска администрация“** - планира и организира дейностите по търсене и спасяване, взаимодействието със силите и средствата на съседните държави и съвместно с Министерството на отбраната и Министерството на вътрешните работи осъществява търсене и спасяване на човешки живот и оказване на помощ на търпящи бедствие кораби и въздухоплавателни средства в БМОПТС на Република България, съгласно изискванията на Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България и в съответствие с НПТСБМОПТС.

5.1.2. Министерство на отбраната:

- **Военновъздушни сили** - поддържат система за ТиС при авиационни произшествия над сушата и морската част от територията на Република България, които могат да бъдат използвани за ТиС при авиационни произшествия на ВС над суша и море.

- **Военноморски сили** - поддържат сили и средства, които могат да бъдат използвани за ТиС при авиационни произшествия над суша и море.

- **Военно-медицинска академия** – поддържат екипи за спешна медицинска помощ.

5.1.3. Министерство на вътрешните работи:

- **Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“** - осигурява пожарна безопасност и защита при пожари, бедствия и извънредни ситуации, участва в ТиС при авиационни произшествия по суша и чрез оперативните си центрове осъществява координация по извършване на операции по ТиС;

- **Главна дирекция „Гранична полиция“** - разполага с възможности за авиационно търсене и оказване на помощ на земя в погранични райони и в Българския морски отговорен район за ТиС;

- **Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма“** – разполага с възможности за оповестяване, търсене по суша, осигуряване на поддръжка на дейностите в района на авиационното произшествие;

- **Главна дирекция „Национална полиция“** - разполага с възможности за оповестяване, търсене по суша, осигуряване на поддръжка на дейностите в района на авиационното произшествие;

- **28 областни дирекции на Министерство на вътрешните работи (ОДМВР)** - разполагат с възможности за оповестяване, търсене по суша, осигуряване на поддръжка на дейностите в района на авиационното произшествие ;

- **Дирекция „Национална система 112“** - Националната система за спешни повиквания с единен европейски номер 112 осигурява на гражданите непрекъснат, бърз и безплатен достъп до службите за спешно реагиране за получаване на помощ при авиационни произшествия.

5.1.4. Министерство на здравеопазването:

- Министерството на здравеопазването притежава изградена система за спешна медицинска помощ по земя и въздух (HEMS).

5.1.5. Министерство на външните работи

- Структурите на Министерството на външните работи разполагат с възможности за съдействие при необходимост от взаимодействие с чужди държави.

5.1.6. Общински структури:

- Общински структури и организации, които разполагат със сили и средства, чрез които да съдействат за търсенето и спасяването при авиационни произшествия, както и осигуряването на общински терени за осигуряване на логистична подкрепа

5.1.7. Български червен кръст:

- Разполага с възможности за подпомагане на дейностите при търсене и спасяване чрез способности за първа помощ, планинско и водно търсене и спасяване. чрез дирекции Планинска спасителна служба, Водно спасителна служба, доброволни структури и формирования.

-

5.1.8. Национален борд за разследване на произшествия във въздушния, морския и железопътния транспорт: Разследващ орган, който има отношение към

Националният план за търсене и спасяване при авиационни произшествия е Националният борд за разследване на произшествия във въздушния, водния и железопътния транспорт

- НБРПВВЖТ е независим специализиран държавен орган към Министерския съвет, изпълняващ функции по разследване на авиационни произшествия, които възникват на територията на Република България, териториалното море и обслужваното въздушно пространство, съгласно поетите от Република България международни ангажименти, независимо от държавата на регистрация на въздухоплавателните средства (ВС). Разследването във връзка с безопасността се осъществява в съответствие със съответните конвенции на ИКАО. Целта на разследването на авиационни произшествия е да се установят обстоятелствата, причините и последствията, **без да се определя нечия вина или отговорност.**

-

5.2. Други неправителствени организации, доброволни формирования и частни субекти:

5.2.1. Собственици и оператори на летища:

- поддържат летищни аварийно-ситуационни центрове, които взаимодействат със СТСАП и могат да бъдат привлечени за конкретни дейности, както и разполагат с възможности за съхранение на спасителни запаси.

5.2.2. Неправителствени организации, доброволни формирования и частни субекти:

- при необходимост, в дейностите по ТиС, могат да бъдат привлечени неправителствени организации, доброволни формирования и частни субекти, притежаващи съответни възможности.

5.3. Участниците в СТСАП си сътрудничат и взаимодействат във възможно най-голяма степен при ефективното му прилагане в пълен обем.

5.4. Участниците в СТСАП при необходимост могат да сключват двустранни или многостранни споразумения за взаимодействие при изпълнение на задълженията си произтичащи от настоящия план.

6. Район за търсене и спасяване при авиационно произшествие

Районът за търсене и спасяване се определя с наредбата по чл. 141, ал. 7 от Закона за гражданското въздухоплаване в границите, публикувани в Сборника „Аеронавигационна информация и публикация на Република България“ (AIP - Република България).

7. Основни звена за осъществяване на операция за търсене и спасяване

7.1 Координационен център за търсене и спасяване при авиационно произшествие (КЦТСАП):

7.1.1. осъществява координирането на дейностите и управлението на операциите по търсене и спасяване при авиационно произшествие в Република България;

7.1.2. разполага с оборудване за изпълнение на задачите му и осъществява 24 часово дежурство с постоянно наблюдение на системите за оповестяване при авиационно произшествие;

7.1.3. при необходимост координира, търси и предоставя помощ от съседни координационни центрове за търсене и спасяване;

7.1.4. осъществява дейности по координиране и управление на операциите по търсене и спасяване в Република България в съответствие с наредбата по чл. 141, ал. 7 от Закона за гражданското въздухоплаване като:

- определя и оповестява степента на аварийно състояние, в определените с наредбата по чл. 141, ал. 7 от Закона за гражданското въздухоплаване случаи;
- взема решение за започване, прекъсване и прекратяване на операциите по търсене и спасяване;
- осъществява координацията със звената за търсене и спасяване чрез координационните им центрове и организира взаимодействието между всички участници на операцията за ТиС;
- взема решение за прилагане на съответния оперативен план за търсене и спасяване, подпомага и координира прилагането му;
- формира екипите за търсене и спасяване;
- привлича и освобождава сили и средства за подпомагане на операцията по търсене и спасяване;
- определя ръководителя на операцията на място до пристигане на служител съгласно т.8.3.1., в случай на АП на суша, или координирано с МКЦТС при АП, изискващо провеждане на дейности по търсене и спасяване по море;
- оказва оперативно съдействие на координатора на операцията на място;
- поддържа постоянна комуникация с временния оперативен щаб (ВОЩ), в случай че има формиран такъв от органите на МВР;
- изготвя доклади и оценки за ефективността на системата за ТиС, съгласувани с участниците в системата, за представяне пред ГД ГВА;

- изготвя планове за организиране на учения, тренировки, симулации на АП, съгласувано с участниците в СТСАП;
- упражняване мониторинг на подготовката на екипите за търсене и спасяване, съгласувано с участниците в СТСАП;
- уведомява НБРПВВЖТ за възникналото авиационно произшествие и изпраща незабавно географските координати на местопроизшествието на електронен адрес BG-SIA@ntib.bg.
- изпълнява други дейности за целите на оптималното функциониране на СТСАП.

7.2 Органи за обслужване на въздушното движение и военни контролни органи

Органите за обслужване на въздушното движение (ОВД) и военните контролни органи осигуряват аварийно-оповестително обслужване в района за полетна информация София, като уведомяват и оказват необходимото съдействие на КЦТСАП.

7.2.1. Гражданските органи за ОВД:

- чрез ръководителя на полети – ръководител смяна от районния контролен център (РКЦ) София, определят и оповестяват степента на аварийно състояние по реда на Наредба № 11 от 5.05.1999 г. за обслужване на въздушното движение във въздушното пространство на Република България (обн., ДВ, бр. 50 от 1999 г., изм. и доп., бр. 109 от 1999 г., бр. 34 от 2007 г., бр. 88 от 2014 г.), в случаите, определени с наредбата по чл. 141, ал. 7 от Закона за гражданското въздухоплаване;
- предават на оперативния дежурен в КЦТСАП информация за:
 - характера на извънредното и аварийното състояние;
 - съществена информация от полетния план;
 - органа, който е осъществил последната комуникация, времето на осъществяване и използваното средство;
 - последния доклад за местоположението на ВС и начина на определяне на местоположението;
 - цвят и отличителни знаци на ВС;
 - опасни товари на борда;
 - всички действия, предприети от органа, който е извършил уведомяването;
 - други данни, които имат отношение по случая;
 - всякаква полезна допълнителна информация, особено за развитието на аварийното ситуация по състояния;
 - отпадане на аварийното състояние.

7.2.2. Военните контролни органи:

- чрез ръководителя на полети, в чийто район на отговорност попадне ВС в една от степените за аварийно състояние, определят и оповестяват степента на аварийно състояние според случаите, определени с наредбата по чл. 141, ал. 7 от Закона за гражданското въздухоплаване;

- предават на оперативния дежурен в КЦТСАП информация за:

- характера на извънредното и аварийното състояние;
- съществена информация от полетния план (ако разполага с информацията);
- съществена информация за последен контакт с екипажа на ВС, попаднало в извънредно и аварийно състояние;
- всички действия, предприети от органа, който е извършил уведомяването;
- други данни, които имат отношение по случая;
- всякаква полезна допълнителна информация, особено за развитието на аварийното състояние;
- отпадане на аварийното състояние.

7.3 Звена за осъществяване на търсене и спасяване по въздуха, чрез ВС:

7.3.1 Военен команден център мобилизира за дейности по ТиС, сили и ресурси от ВВС и ВМС при поискване от КЦТСАП съгласно чл. 56 от Закона за отбраната и Въоръжените сили на Република България.

7.3.2. Военновъздушни сили:

а) разполагат с изградена и функционираща система за извършване на аварийно-спасителни работи при възникване на авиационно произшествие, която е организирана и подготвена в съответствие с изискванията на стандартизационен документ на НАТО – STANAG 3552 и разработените национални документи на ниво Министерство на отбраната, Съвместно командване на силите и Командване на ВВС. Притежаваните и поддържани способности от екипажите са предназначени за изпълнението на мисии по търсене, спасяване и медицинска евакуация.

б) поддържат 24-часова готовност, през цялата година. Дейностите за ТиС се изпълняват от подготвени екипажи, включващи: пилоти, бордни инженери и парашутисти-спасители.

Екипажите на вертолети притежават и поддържат способности за търсене и спасяване над суша денем и за търсене нощем, както и над морска повърхност, денем.

Екипажите на самолети притежават способности за търсене на търпящи бедствие и стоварване от въздуха на спасително оборудване.

Парашутистите-спасители притежават и поддържат способности за десантиране, евакуация, търсене и спасяване на суша и водна повърхност, единични и групови, доцелни парашутни скокове с допълнително аварийно-спасително оборудване,

приземяване на площадки с ограничени размери, приводняване и оказване на първа помощ.

7.3.3. Военноморски сили:

- разполагат с екипажи на ВС, подготвени в пълен обем за изпълнение на задачи по ТиС, като всеки екипаж включва двама пилоти, оператор на бордна лебедка и плувец-спасител. Всички членове на екипажа са обучени по международни стандарти включително за оказване на първа помощ.

Притежаваните и поддържани способности са насочени към изпълнението на мисии по търсене, спасяване и медицинска евакуация, денем и нощем над море и денем по суша.

7.3.4. Главна дирекция „Гранична полиция“:

- Разполагат със сили и средства за извършване на операции по търсене и спасяване по въздух чрез Специализиран отряд „Въздушно наблюдение“ (СОВН)

7.3.5. Звена за осъществяване на спасяване по въздуха - полети за осигуряване на въздушен транспорт за нуждите на спешната медицинска помощ.

7.3.5.1. Център за спешна медицинска помощ по въздуха.

- оказва спешна медицинска помощ на заболели и пострадали лица на местопроизшествието и по време на транспортирането;

- поддържа необходимите канали за комуникация с екипите за спешна медицинска помощ и лечебните заведения;

- координира действията на медицинските екипи за оказване на спешна медицинска помощ по въздуха;

- координира действията с централните за спешна медицинска помощ, лечебните заведения, структурите на Министерството на вътрешните работи, регионалните здравни инспекции, Министерството на здравеопазването и други държавни институции;

- активира авиационния оператор БХМС ЕАД за изпълнение на полети за нуждите на спешната медицинска помощ.

7.3.5.2. България Хели Мед Сървиз ЕАД.

- изпълнява полети за осигуряване на въздушен транспорт за нуждите на спешната медицинска помощ, организирана от държавата с цел бързо

транспортиране чрез превозване на медицински персонал или медицински доставки (оборудване, кръв, органи, лекарства) или на болни или ранени лица и други пряко свързани лица, при условията и по реда на Регламент (ЕС) № 965/2012;

- носи дежурство в оперативните бази за HEMS 12/7 през светлата част от денонощието;

- активира се от координационната централа на ЦСМПВ;

- привежда дежурните сили и средства от оперативните бази за HEMS за изпълнение на полети с хеликоптери за нуждите на спешната медицинска помощ, след активиране от координационната централа на ЦСМПВ.

7.4 Звена за осъществяване на търсене и спасяване по море:

7.4.1. Изпълнителна агенция „Морска администрация“

Главна дирекция "Аварийно-спасителна дейност"- поддържа при денонощен режим на работа сили и средства за координиране и провеждане на МАСО за спасяване на човешки живот и оказване на помощ на търпящи бедствие кораби и въздухоплавателни средства в Българския морски отговорен район за търсене и спасяване (БМОПТС) и във вътрешните водни пътища на Република България, в съответствие „Националния план за търсене и спасяване в Българския морски отговорен район за търсене и спасяване“

7.4.2. Военноморски сили.

Силите и средствата на ВМС използвани при операции по ТиС в БМОПТС са описани в „Националния план за търсене и спасяване в Българския морски отговорен район за търсене и спасяване“ на ИАМА.

7.4.3. ГД “Гранична полиция“.

7.5 Звена за осъществяване на търсене и спасяване по суша

7.5.1 Оперативният дежурен център на МВР мобилизира личен състав, технически средства и оборудване на ГДНП, ГДЖСОБТ, ГДГП и ОДМВР за участие в операцията по ТиС.

7.5.2 НОЦ на ГДПБЗН и ОЦ на териториалните ѝ звена поддържат дежурство в режим 24/7 и осъществяват координацията по извършване на операции по ТиС, като създават организация за включване на необходимите сили и средства в операцията по ТиС.

7.5.3. Центровете за спешна медицинска помощ

- поддържа необходимите канали за комуникация с КЦТСАП, екипите за спешна медицинска помощ и лечебните заведения.

- координира действията на медицинските екипи за оказване на спешна медицинска помощ;

7.5.4. Военен команден център поддържа дежурство в режим 24/7 и мобилизира за дейности по ТиС при АП сили и ресурси от:

- състава на ВМА за оказване на спешна медицинска помощ, терапия при пост травматичен стрес и друга психологична и психиатрична помощ;
- други структури на пряко подчинение на Министъра на отбраната;
- други формирания от състава на БА, при поискване от КЦТСАП съгласно чл. 56 от Закона за отбраната и Въоръжените сили на Република България.

8. Нива на координация и управление на системата за ТиС

8.1. Управлението на системата за ТиС при АП се осъществява от Главния директор на ГД ГВА в съответствие с разпоредбите на Наредба за условията, реда и изискванията към системата за търсене и спасяване при авиационно произшествие като:

- определя изискванията, стандартите и целите за изпълнение от участниците;
- осъществява надзор над участниците в СТСАП по отношение на готовността им за изпълнение на настоящия план;
- приема годишни планове за организиране на учения, тренировки, симулации на АП, съгласувано с участниците в СТСАП;
- упражнява мониторинг на подготовката на екипите за търсене и спасяване;
- прави оценка на състоянието и ефективността на СТСАП;
- осъвременява, съгласувано с участниците в СТСАП към този План, информацията по отношение на персонала и наличните техническите ресурси на основните звена в СТСАП.

8.2. Координиране на операция по ТиС при АП

Координаторът на операция за ТиС е оперативния дежурен в КЦТСАП със следните основни функции:

- Постоянен мониторинг на системата за оповестяване;
- Вземане на решение за провеждане на операция по ТиС;
- Оповестяване на звената за търсене и спасяване чрез координационните им центрове;
- Изготвяне на план за провеждане на операция по ТиС;
- Формиране на група за ТиС и уведомяване на съответните звена за ТиС за изпълнение на конкретни задачи по плана за операцията по ТиС;

- Вземане на решение за привличане на допълнителни сили и средства за подпомагане на операцията, за изменение на оперативния план или за освобождаване на сили и средства;
- Определяне на ръководител на операцията на място до пристигане на служител съгласно т. 8.3.1;
- Оказване на помощ на ръководителя на операцията на място;
- Координиране на всички компоненти на операцията за ТиС;
- Координиране на операциите с временния оперативен щаб (ВОЩ);
- Оценяване на обстановката и вземане на решение за начало, прекъсване и прекратяване на операцията по ТиС;
- проверяване на системите за комуникация с участниците в плана;
- запознаване с метеорологичната и авиационната обстановка в целия район за ТиС.

8.3. Управление в района на авиационното произшествие

8.3.1. Управление на операция по суша

Операцията в района на авиационното произшествие на суша се ръководи от ръководител на място (РМ). Ръководителят на място е държавен служител от органите за пожарна безопасност и защита на населението с най-висока длъжност, намиращ се на мястото на произшествието, в чиито длъжностни задължения е включено управлението на силите и средствата.

При необходимост РМ сформира ВОЩ със следните задачи:

- взаимодейства с КЦТСАП;
- определя мащаба на АП;
- организира сухопътните сили и средства при извършване на дейности по ТиС;
- взема решение за привличане на допълнителни сили и средства;
- организира логистичното осигуряване и комуникациите;
- организира взаимодействието между различните звена в операцията по ТиС на място;
- ръководи действията по изпълнение на плановете за пожарогасене и стандартните оперативни процедури;
- информира висшестоящите органи за развитието на операцията на място;
- организира непрекъснато наблюдение и анализира обстановката при извършването на дейности по ТиС и предлага решения за предстоящите действия;
- организира взаимодействието с НБРПВВЖТ по отношение на запазване на доказателствата на авиационното произшествие.

8.3.2. Управление на операция на море:

Операциите по ТиС на море се провеждат съгласно „Националния план за търсене и спасяване в Българския морски отговорен район за търсене и спасяване“.

Координирането на дейностите и управлението на операцията по търсене и спасяване в района на АП, се осъществяват от координатор в мястото на инцидента, определен от Координатора на операцията по търсене и спасяване в КЦТСАП съгласувано с МСКЦ.

Координаторът в мястото на инцидента винаги се определя, ако се привличат в операцията две или повече единици за ТиС (кораби или въздухоплавателни средства) за подобряване на координацията между тях при търсенето и спасяването.

Ако не бъде посочено за случая специално длъжностно лице, капитанът на първия кораб, пристигнал в мястото на събитието, поема отговорностите на координатор на мястото на събитието, като незабавно информира за това координатора на ОТиС.

9. Готовност на екипите за участие в дейности по търсене и спасяване

9.1. Военен команден център и подчинените му структури поддържат дежурство в режим 24/7 с постоянно наблюдение на системите за оповестяване.

9.2. Звена за осъществяване на търсене и спасяване по въздуха, чрез ВС:

- **Военновъздушните сили** поддържат 24-часово дежурство за аварийно-спасително осигуряване (АСО) от един самолет (среден обseg) и един вертолет (среден обseg) с готовност за излитане:

- За вертолет:

- през светлата част на денонощието¹: 30 мин.

- през тъмната част на денонощието²: 90 мин.

- За самолетна авиация:

- в служебно време: 120 мин

- в извънслужебно време: 180 мин

- **Военноморските сили** поддържат 24 часово дежурство за АСО с един вертолет (среден обseg) с готовност за излитане:

- в работно време – 60 минути;

- в извън работно време – 150 минути.

9.2.1. Звена за осъществяване на спасяване по въздуха, чрез ВС:

- **България Хели Мед Сървиз ЕАД** – носи 12 часово дежурство през светлата част от денонощието за изпълнение на полети с хеликоптери за нуждите спешната медицинска помощ:

- готовност за излитане – до 10 минути от активиране на дежурните сили и средства от координационната централа на ЦСМПВ.

9.3. Звена за осъществяване на търсене и спасяване по море

- **МСКЦ** поддържат 24-часово дежурство с постоянно наблюдение на системите за оповестяване и мобилизират при поискване от КЦТСАП

¹ Периодът между изгрева и залеза на слънцето.

² Периодът между залеза и изгрева на слънцето.

плавателни съдове с режим на готовност за излизане – 15 минути през светлата и 30 минути през тъмната част на денонощието.

- **Военноморските сили** - Плавателните съдове при поискване от КЦТСАП са с готовност за излизане:

Един кораб с готовност за излизане:

- в работно време – 90 минути;
- в извън работно време – 180 минути.

Една бързоходна патрулна лодка, тип „FPB-M“, с готовност за излизане:

- в работно време – 60 минути;
- в извън работно време – 180 минути.

9.4. Звена за осъществяване на търсене и спасяване по суша

9.4.1. Структурите на МВР, предвидени за участие в операции по ТиС, поддържат сили и средства в постоянна готовност за реагиране 24/7 при поискване от страна на КЦТСАП.

-Органите на МВР извършват охрана на мястото на произшествие, както и на всички открити разпръснати останки и следи от транспортното средство и не допускат те да бъдат размествани, унищожени или увредени по какъвто и да било начин, с изключение на случаите, когато се налага намеса за спасяване на човешки живот или предотвратяване на неблагоприятно въздействие върху трети лица, имущество или околната среда.

-В случаите, когато има нетрайни следи (например, лед, сажди) или други доказателства, които могат да бъдат повредени или унищожени преди пристигането на органите за разследване във връзка с безопасността и органите на досъдебното производство, съответните органи на МВР по възможност вземат мерки за тяхното документиране чрез фотографиране или видеозаснемане.

- В охраняваната от органите на МВР зона се допускат единствено органите, осъществяващи спасителни мероприятия, органите на досъдебното производство и органите, извършващи разследване във връзка с безопасността.

-Промяна на обстановката на мястото на произшествието, вземане на проби от него, преместване или отстраняване на транспортното средство, неговите останки и/или съдържание, както и вземането на проби от тях, се допуска само след изрично разрешение от органа на досъдебното производство и след съгласуване с ръководителя на разследването по безопасност от НБРПВВЖТ, независимо коя от страните е пристигнала първа на местопроизшествието.

-Ръководителят на разследването във връзка с безопасността от НБРПВВЖТ може да поиска ограничаване на придвижването на транспортни средства в и над района на произшествието.

9.4.2. Министерство на здравеопазването

Поддържа 24-часово дежурство с постоянно наблюдение на системата за оказване на спешна медицинска помощ с възможност за ангажиране и координиране действията на медицинските екипи за спешна медицинска помощ, включително и чрез използване на въздушната спешна медицинска помощ.

9.4.3. Българският червен кръст

Българският червен кръст поддържа 24-часово непрекъснато дежурство и мобилизира при поискване от КЦТСАП наличните сили и средства от:

- Планинска спасителна служба с готовност на екипите – 2 часа (120 мин.)
- Водна спасителна служба с готовност на екипите – 3 часа. (180 мин.)
- Доброволни екипи за работа при БАК с готовност – 2-3 часа (120 – 180 мин.)

10. Финансово осигуряване на дейностите по плана

10.1. Финансирането на системата за търсене и спасяване при АП се осъществява по следните направления:

10.1.1. По реда на чл. 141а, ал. 3 от Закона за гражданското въздухоплаване (ЗГВ), се финансират дейностите и ресурсите за търсене и спасяване, свързани с:

- за Координационния център за търсене и спасяване - техническо осигуряване, издръжка и персонал;
- капиталови разходи за допълнително оборудване на участниците в системата за търсене и спасяване
- за теоретична подготовка, участие в курсове, семинари и специализирано обучение на участниците в плана (специализирана летателна подготовка за търсене и спасяване, специализирана подготовка за спасителни дейности на суша и водни басейни, пожарогасене и евакуация от самолет, морски дейности за търсене и спасяване, медицинска евакуация и др.).
- Разходи за организиране и провеждане на съвместни учения на участниците. Възстановяване на капиталови разходи за до-оборудване на налична техника за търсене и спасяване
- Пределните разходи за осигуряване на време на реакция съобразно изискванията заложи в този план.
- Разходи за застраховка за дейностите за осъществяване на реални операции по търсене и спасяване при авиационни произшествия.

10.1.2 Средствата се планират за конкретната година по линия на държавния бюджет, съгласно закона за държавния бюджет като разход на ГД ГВА. Капиталовите разходите се планират на база на предварително подадени, за съответния референтен период и одобрени от ГД ГВА заявки и финансови разчети на участниците в НПТСАП.

10.3. Координатор и отговорник по ежегодното отчитане и разходване на средствата по реда на чл. 141а, ал. 3 от ЗГВ е ГД ГВА. ГД ГВА остава собственик на материалните

активи, които предоставя за ползване от участниците, съгласно сключените споразумения.

10.4. Изискванията, стандартите, целите за изпълнение, както и механизмите за възстановяване на разходите за участия в дейностите по т.10.1.1 се уреждат с отделно споразумение между ГД ГВА и участниците в НПТСАП.

10.5. При настъпило авиационно произшествие, което е прераснало в бедствие, разходите, направени от участниците в операцията по търсене и спасяване, се възстановяват в съответствие с разпоредбите на Правилника за организацията и дейността на междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерски съвет.

11. Заключителни разпоредби

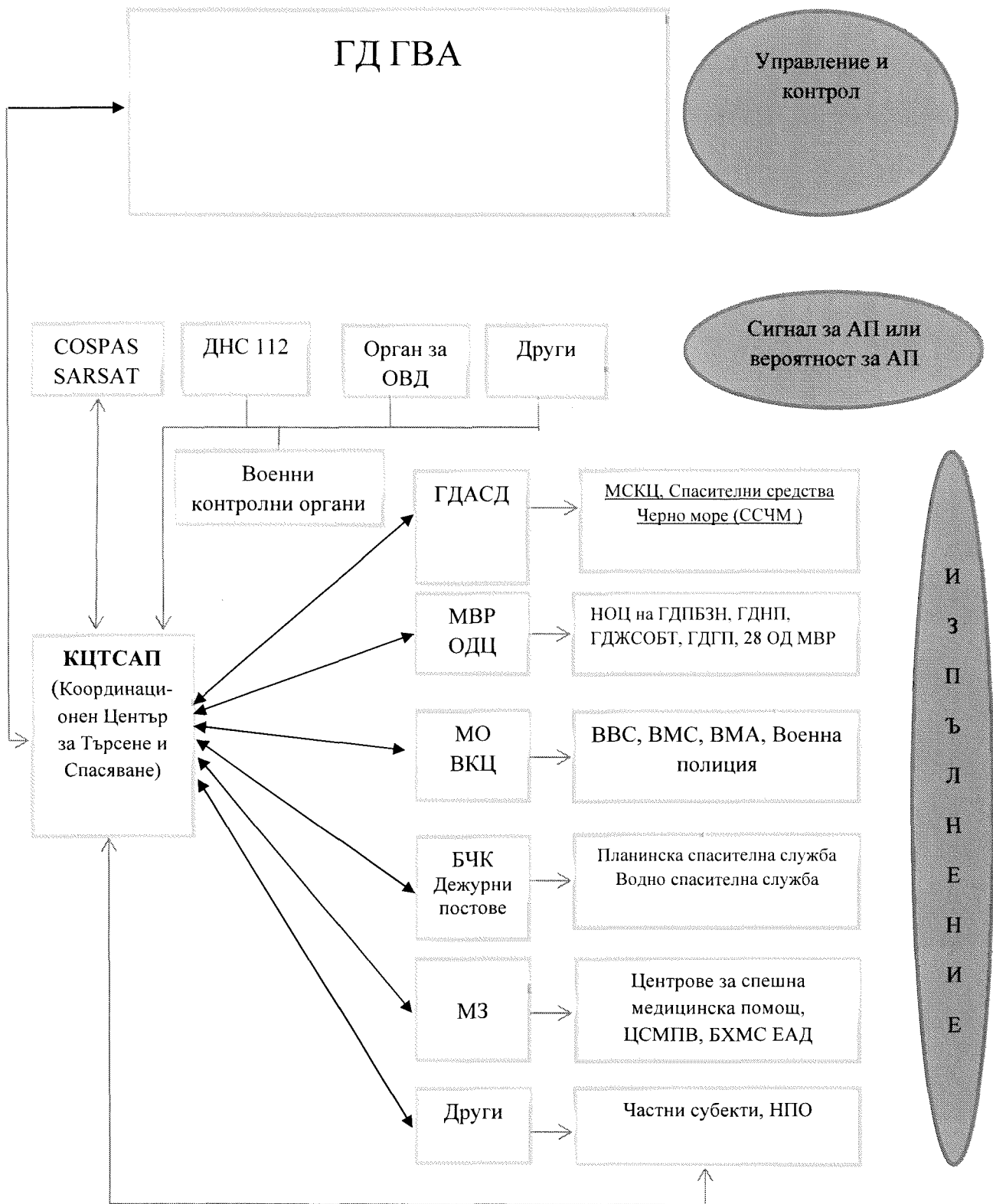
В случай на авиационно произшествие, което се счита за бедствие по смисъла на Закона за защита при бедствия се прилагат и разпоредбите на същия.

Връзките с обществеността и предоставянето на информация за операцията по ТиС се осъществява само от пресцентъра на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Планът се актуализира при необходимост с решение на Министерски съвет по инициатива на главния директор на ГД ГВА в качеството си на координатор на системата и/или по предложение на участниците.

Всички структури и формирования, които участват в дейности по ТиС при АП, имат задължението да ги включат във вътрешноведомствени документи, наръчници със стандартни оперативни процедури или вътрешни правила за работа.

Приложение „А“
Схема за координация



Приложение „Б“

Район, подрайони и сценарии

Района за търсене и спасяване включва:

1. Територията на Република България, и
2. Зони определени с международни споразумения като райони за търсене и спасяване в открито море, отговорност на Република България, самостоятелно или съвместно с МСКЦ и КЦТС на съседните държави.

Района за ТиС се разделя условно на 4 подрайона с определени приблизителни обеми (като част от целия район за търсене и спасяване), в които се прилагат различни сценарии за ТиС (като база за изчисленията са взети размерите на района, в който Република България е поела ангажимента да предоставя аеронавигационно обслужване):

Подрайон I:

Планинска местност - 22,2 % от целия район за търсене и спасяване (сухоземна и морска част)

- Представява трудно достъпен район, в който се изпълняват дейности според **Сценарий № 1**

Подрайон II

Равнини, плата, хълмиста местност и населени места – 54,4 % от целия район за търсене и спасяване

- Представява лесно достъпен район, в който се изпълняват дейности според **Сценарий № 2**

Подрайон III

Море до 50 км от бреговата ивица – 10,3 % от целия район за търсене и спасяване

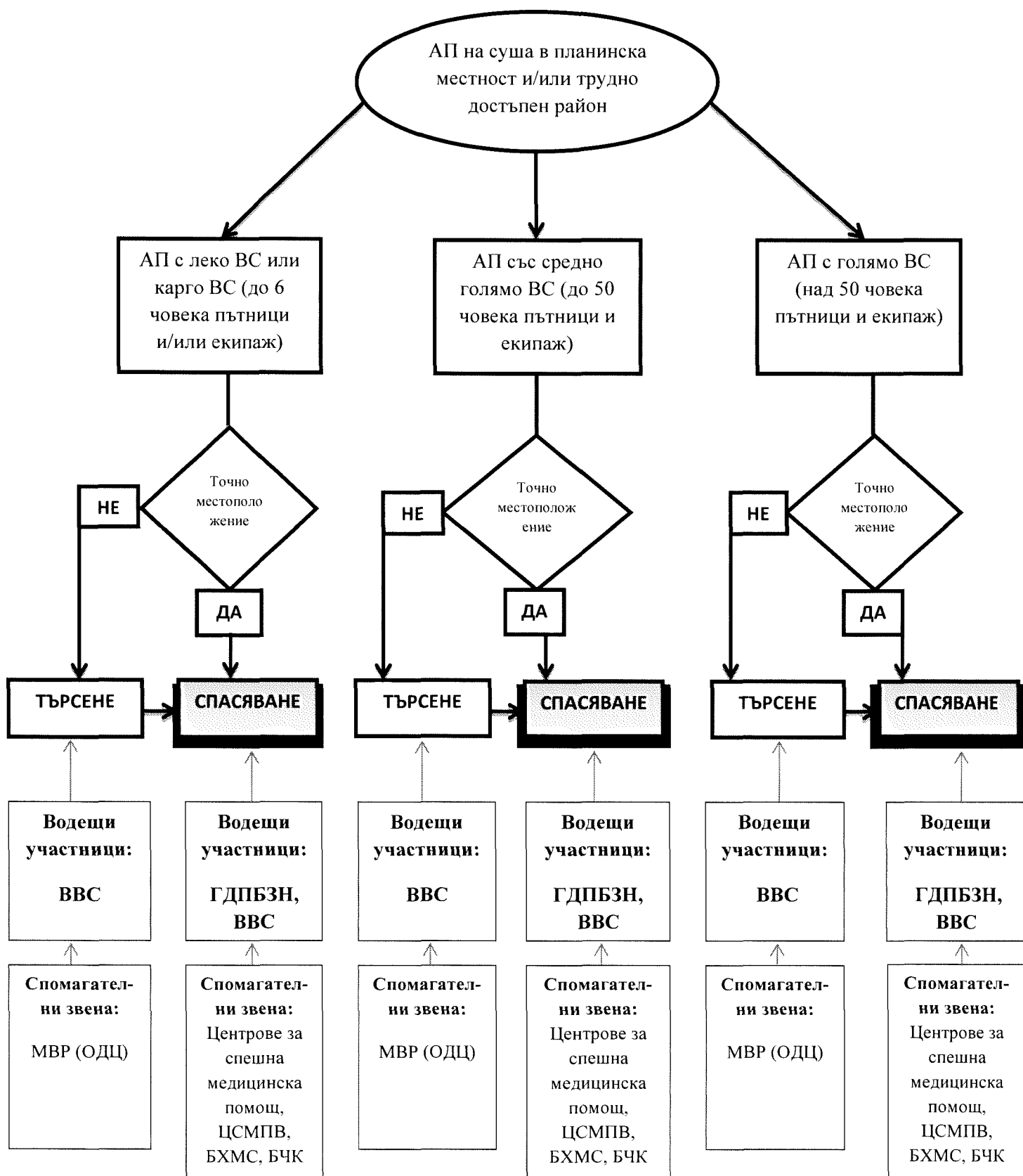
- Представява район, в който се изпълняват дейности за морско търсене и спасяване според **Сценарий № 3**

Подрайон IV

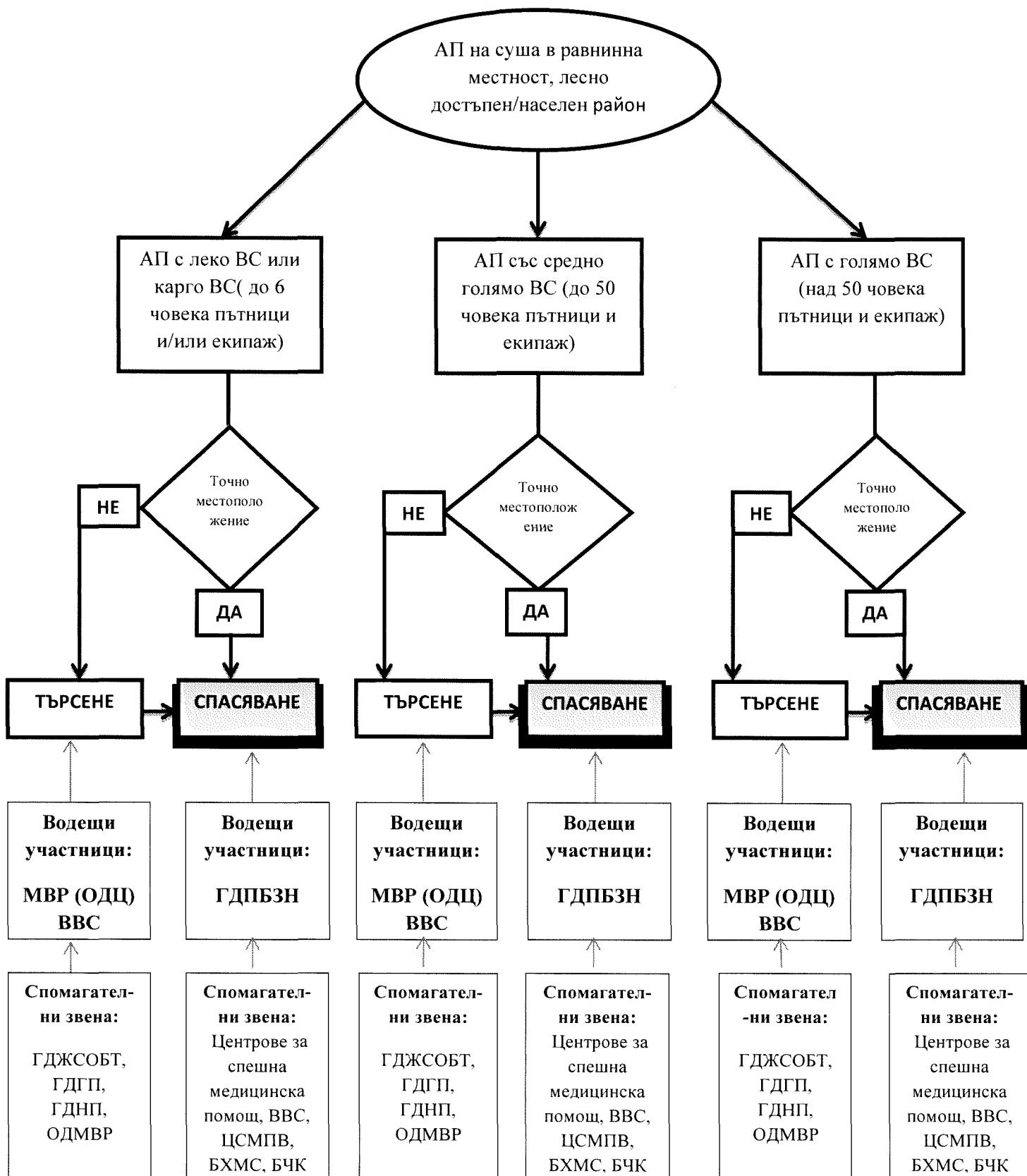
Море над 50 км от бреговата ивица – 13,1 % от целия район за търсене и спасяване

- Представява район, в който се изпълняват дейности за морско търсене и спасяване според **Сценарий № 4**

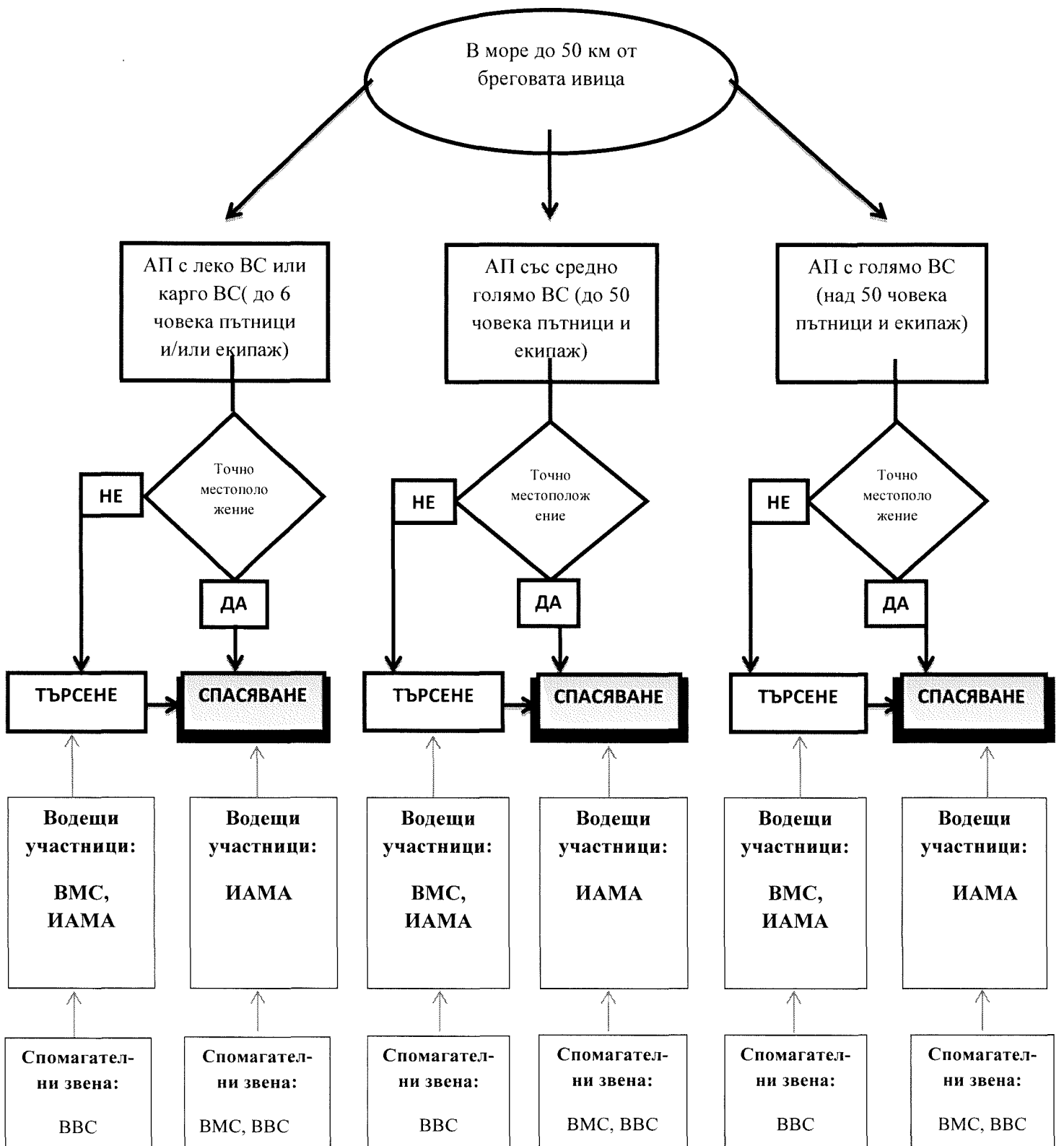
Сценарий № 1:



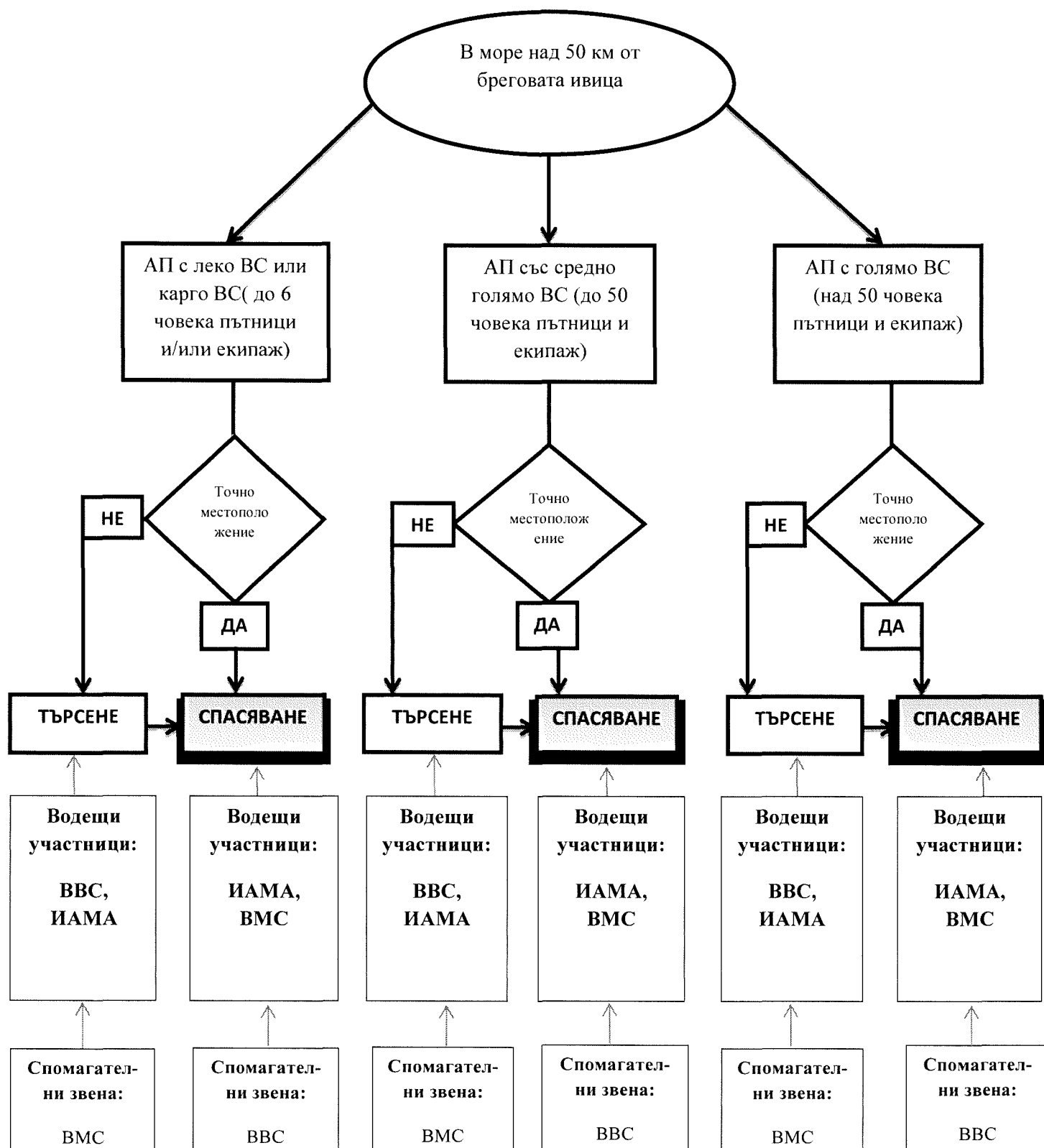
Сценарий № 2:



Сценарий № 3:



Сценарий № 4:



Персонал и технически ресурси на основните звена за ТиС

•КЦТСАП

В КЦТСАП дежури персонал с необходима квалификация за управление и координация на операция за търсене и спасяване.

КЦТСАП е оборудван с:

- надеждни и сигурни средства за комуникация със звената за ТиС, органите за ОВД и други аварийно-оповестителни звена;
- пълнен комплект аеронавигационни, топографски и хидрографски карти;
- средства за чертане и нанасяне на оперативната обстановка;
- наръчник с примерни оперативни планове за ТиС при АП;
- Компютър и база данни;
- Система COSPAS-SARSAT;
- връзки със съседни КЦТиС;
- локатор за определяне на посоката (пеленговане) на сигнала за бедствие (Directionfinder (DF) for ELT)
- средства за обзор на въздушното пространство

•Орган за ОВД

Личен състав

- Началник смяна в ЕЦ за УВД
- Ръководител полети в ЛКК, ОКП, РКЦ
- Дежурен ЦПИ

Технически ресурси за осъществяване на аеронавигационно обслужване включващо:

- управление на въздушното движение
- комуникационно, навигационно и обзорно обслужване
- аеронавигационно информационно обслужване
- аеронавигационно метеорологическо обслужване

•Военен контролен орган

Личен състав

- Военен ръководител на полети в АБ/ЕЦ за УВД/CRC
- Дежурен в ЦКИВП

Технически ресурси за осъществяване на аеронавигационно обслужване включващо:

- управление на оперативното въздушно движение
- комуникационно, навигационно и обзорно обслужване
- аеронавигационно метеорологическо обслужване в района за търсене и спасяване

•Авиационен компонент за ТиС:

Технически и тактически възможности на ВоВС

за изпълнение на мисии по търсене, спасяване и медицинска евакуация:

Данни за вертолет Ми -17:

Практическа далечина с един допълнителен резервоар - 650 км.

Максимална продължителност на полета - 3 часа (вкл. 30 мин работа)..

Радиус - 325 км (30 мин. работа).

Брой евакуирани - 6 лежащи на носилки, 3 седящи и мед. лице или 15 седящи.

Данни за вертолет AS-532 - SAR:

Вариант с горивни резервоари с вместимост - 2250 кг.

Максимална далечина на полета - 800 км.

Максимална продължителност на полета - 4:10 часа (вкл. 30 мин работа).

Радиус - 400 км (вкл. 30 мин работа).

Брой евакуирани - 3 лежащи на носилки и 1 мед.лице или 12 седящи и 1 мед. лице.

Данни за вертолет AS-532 - ТТН:

Вариант с горивни резервоари с вместимост - 1750 кг.

Максимална далечина на полета - 620 км.

Максимална продължителност на полета - 3:40 часа (вкл. 30 мин работа).

Радиус - 310 км (вкл. 30 мин работа).

Брой евакуирани - 3 лежащи на носилки и 1 мед.лице или 12 седящи и 1 мед. лице.

Данни за вертолет AS-532 - ТТН:

Вариант с горивни резервоари с вместимост - 1500 кг.

Максимална далечина на полета - 500 км.

Максимална продължителност на полета - 2:50 часа (вкл. 30 мин работа).

Радиус - 250 км (вкл. 30 мин работа).

Брой евакуирани - 3 лежащи на носилки и 1 мед.лице или 12 седящи и 1 мед. лице.

Данни за вертолет AS 565MB „Panther”:

Максимална далечина - 770 км.

Продължителност - 3:30 часа.

Радиус –280 км (30 мин работа).

Брой спасени - 2 лежащи и 4 седящи.

Данни за вертолет Bell-206:

Практическа далечина - при $V=180\text{км/ч}$ - 540 км.

Продължителност - 3 часа.

Радиус - 180 км (30 мин работа).

Брой спасени - 1 лежащ на носилка и 1 мед. лице.

Данни за самолет С-27J „Спартан”:

Максимална далечина - 4000 км.

Продължителност - 8:00 часа.

Радиус - 750 км (5:00 часа работа).

Брой евакуирани - санитарен вариант 36 лежащи на носилки и 6 мед. лица или 50 седящи.

Данни за самолет L-410:

Максимална далечина на полета - 1300 км.

Максимална продължителност на полета - 5:00 часа

Радиус - 350 км (2:00 часа работа).
Брой евакуирани - 4 лежащи на носилки.

Данни за вертолет A 109S Trekker

Екипаж: 2 пилоти
Максимална далечина на полета - 595 км.
Максимална продължителност на полета - 3:06 часа.
Оперативен радиус (от пункта за дислокация в оперативната база за HEMS) – 170 км за осигуряване на „златен час“, $V_{кр} = 250$ км/ч
Брой спасени - 1 лежащ на носилка и 2 медицински лица (лекар и медицинска сестра) или 4 седящи с 2 медицински лица.

•Морски компонент за ТиС ВМС

Фрегати	3бр.
Корвети	2бр.
Спасителен кораб	1бр.
Противопожарен кораб	1бр.
Водолазен катер	2бр.
Миночистачи	3бр.

ИАМА

Спасителни катери	2бр. големи 6бр. малки
-------------------	---------------------------

ГДГП

--	--

- **Сухопътен компонент за ТиС**
- ОДЦ МВР
Дежурните сили и средства на 28 оперативни центрове

- Сили и средства на ГДПБЗН, регионалните дирекции "Пожарна безопасност и защита на населението" (РДПБЗН), секторите "Специализирани оперативни дейности" (СОД) към регионалните дирекции, районните служби "Пожарна безопасност и защита на населението" (РСПБЗН), участъците за "Пожарна безопасност и защита на населението" (УПБЗН) и звената, създадени по чл. 128 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР). Включващи зачислената им пожарна техника и служители, поддържащи постоянна оперативна готовност и работа на непрекъснат сменен режим 24/7. Управлението и координацията на силите и средствата на ГДПБЗН се осъществява чрез Национален оперативен център (НОЦ).

Допълнителна специализирана техника за търсене и спасяване, както следва:

Специализирана техника	Бройки
Високо проходими UTV	70
Високо проходими ATV	15
Спасителен автомобил (Скания Р360 и Рено D14)	12
Мобилен команден пункт	3
Мониторингов автомобил	6
Мобилна ТЕТРА базова станция (автомобил)	1